

Crampeie de viata

Din viata si invatatura Parintelui Epifanie

Desi cunoscut putin in Romania, parintele Epifanie Teodoropulos a fost unul din marii duhovnici ai Greciei ultimilor ani si unul din stalpii Ortodoxiei contemporane, staret al Manastirii cu hramul "Celei pline de har". "Duhovnicul tau este un intelept", i-a spus fericitul parinte Porfirie - referindu-se la Staretul Epifanie - lui Constantin Yannitsiotis (autorul cartii "Langa Parintele Porfirie"), care a avut marea bucurie de a le fi fiu duhovnicesc amandurora. Dupa citirea acestor fragmente, "cititori romani pot intelege mult mai deplin natura intelepciunii sale, si anume ca ea a fost solomonica, de adevarat barbat apostolic si prea vrednic Parinte bisericesc".

De multe ori ne nevoim cu unele virtuti si cu altele ne miluieste Dumnezeu. Prin asta se referea la faptul ca Dumnezeu poate rasplati pe nevoitor in alte domenii, sau sa-i dea un oarecare har deosebit, care, aparent, nu are legatura cu ceea ce dorea el.

Nu exista probleme multe sau putine, nici mici sau mari. Singura problema este absenta lui Hristos din viata noastra.

Legile duhovnicesti se razbuna pe incalcarile lor.

- Parinte, este drept ca un crestin ortodox sa traiasca sub oranduielile Canoanelor?
- Fiule, Domnul nostru a trait sub prescriptiile Legii Vechiului Testament, si noi ne intrebam daca trebuie sa traim potrivit Legii Harului, a Canoanelor Sinoadelor ecumenice si locale?

"Toate cele omenesti sunt desertaciuni". Toate fara exceptie? Nu! "Numai cele ce nu exista dupa moarte" (Slujba inmormantarii).

Bogatia, slava, frumusetea sunt desertaciuni, deoarece raman aici. Milostenia, inasa, ingaduinta si, in general, virtutile nu sunt desertaciuni, deoarece te insotesc si in cealalta viata.

Cand ne ispiteste dorinta de bogatie, sa ne comparam pe noi insine cu cei mai saraci decat noi si sa nu ne cuprinda nelinistea. Insa, in privinta virtutilor, adica a bogatiei sufletului, sa ne comparam cu cei mai inalti ca noi, duhovnicesti, si sa ne nevoim sa urcam si noi.

Crestinismul are valoare cand ne costa.

Cand vrei, vreodata, sa vorbești de "scumpatatea" Sfintelor Canoane, nu trebuie sa aplici niciodata "iconomia" pentru tine.

Celor ce-l intrebau, mereu, despre vremea celei de A Doua Veniri a Domnului, le spunea:
- Nu va preocupati prea mult cu aceste lucruri. La ce va va folosi cunoasterea timpului celei de A Doua Veniri? Oare, ca sa apucati sa va pocaiti? Sa stiti ca ziua mortii fiecaruia dintre noi este in esenta si Ziua Judecatii sale, deoarece de atunci inainte nu vom putea adauga la cele facute, nici vom putea lua ceva din ele. Si deoarece ziua mortii noastre poate fi si cea de azi, sa fim gata!

David a fost pedepsit pentru recensamant (numaratoare) (I Imparati, cap. 24). De aceea, nici noi nu trebuie sa numaram faptele noastre cel bune (am facut asta, sau aceea), sau virtutile noastre (am asta sau pe aceea), ci sa cerem mila lui Dumnezeu.

Sa rugam pe Dumnezeu sa ne dea putere sa ne aducem aminte de faptele bune pe care ni le fac altii si de faptele cele rele, pe care le facem noi altora, si sa uitam faptele bune pe care le-am facut noi celorlalti si faptele rele pe care ni le fac aceia.

Pentru cel smerit nu ma tem. Sa faca pacatele cele mai grele si mai murdare, Dumnezeu, la sfarsit il va milui. Smerenia nu se pierde niciodata.

Caderile sunt material pentru smerenie.

Trebuie sa ne luptam continuu impotriva pacatului. Mai bine smerenie in multe pacate, decat mandrie in putine.

Numai atunci putem afla nadejde in Dumnezeu, cand denadajduim complet de noi insine.

Diavolul ne imbranceste spre pacat, dar ultimul "da" il spunem noi.

Optsprezece ani a intins cursa diavolul ca sa arunce in pacat pe cineva. Vrajmasul nu se grabeste deloc.

Oamenii au multe slabiciuni si capricii. Ca sa-i indreptam pe toti este cu neputinta. Nu ramane, deci, alta solutie decat sa invatam sa rabdam si sa-i suferim pe toti.

Destui oameni sunt nerecunoscatori. Daca asteptam rasplata, ne vom mahni. Daca insa nu asteptam, atunci vom fi linistiti.

De la oameni sa primim ce ne dau. Unuia ii daruiesti un ocean de dragoste. Si el iti raspunde in felul urmator: ia o eprubeta, si-ti spune: "Deschide palma!" Una... doua... si-ti da doua picaturi de dragoste. Ce sa facem? Primeste-le pe acestea!

Cand va nedreptatesc oamenii, sa stiti ca dobanditi actiuni in cer.

Cand ne nedreptatesc oamenii, ne indreptateste Dumnezeu.

Inaintea gandurilor de judecata sa punem in pozitie de lupta calitatile fratilor.

Si cel mai mare criminal are o coarda fina, pe care daca o aflam ca s-o atingem, va scoate o melodie. Si cel mai rau criminal ingenuncheaza inaintea virtutilor celuilalt.

Proverbul spune: "Fii atent si nu credul!". Sa fiti atenti si nu creduli. Sa credeti in Dumnezeu si sa nu va incredeti in oameni si in voi insiva.

Oamenii biruiesc prin doua insusiri: prin smerenie si prin dragoste.

Pe oameni sa-i primim asa cum sunt si nu cum am vrea sa fie.

Omul si-a facut viata mai comoda. Dar mai fericita si-a facut-o?

Cea mai mare placere si desfatare este sa traiasca cineva fara placeri si defatari. Deoarece exact atunci culege, fara incetare, cele mai dulci placeri duhovnicesti.

Durerea si placerea sunt doua stari care nu se tin prea departe una de alta.

Vrei sa faci pe cineva fericit? Limiteaza-i dorintele. Vrei sa-l faci nefericit? Mareste-i dorintele.

Hotararile mari cer ratiune rece.

Sfat pentru predica: Sa nu bruftuluiti lumea si, mai ales, de la inceputul lucrarii voastre de predicatori. Va veni si mustrarea, dar mai tarziu. Mai intai Dumnezeu a dat lui Moise Legea si apoi au venit Proorocii si au mustrat.

Toate lucrurile mari cer ca primii lor lucratori sa se jerfeasca pentru ca sa se consolideze. Asta o arata minunat legenda podului din Arta [*Legenda asemanatoare cu cea a Mesterului Manole*]

Experienta este mare lucru. Dar ea nu se invata citind, ci suferind.

Nu va tintuiti inaintea televizorului. Nu uitati ca butonul nu se foloseste numai pentru deschiderea lui, ci si pentru inchidere. Paziti-va de mijloacele de orbire in masa!

Exista trei conditii ca sa ti se indeplineasca dreptul tau. Prima, sa ai dreptate - daca n-ai, (de) ce ceri? A doua, sa se afle omul care-ti poate da dreptul tau, deoarece daca-l ceri de la omul ce nu ti-l poate da, n-ai facut nimic. Si a treia, daca ai aflat pe omul care-ti poate da dreptul tau, sa-l convingi ca intr-adevar ai dreptate.

O singura curiozitate este buna. Acea ce are legatura cu cercetarea stiintifica.

Sa nu folositi rau animalele. "Dreptul are mila de viata dobitoacelor sale, iar rarunchii necredinciosilor sunt nemilostivi" (Pilde, 12, 10). Daca vreunul e vatamator, sa-l omorati, fara sa-l chinuiti.

Dictaturile sunt plante putrede care cresc pe balegar. In statele bine ocarmuite nu se nasc dictaturi.

Realitatea de multe ori trece peste fantezia si inchipuirea scriitorului celui mai fantezist.

BINEFACERILE LUI DUMNEZEU

- Parinte, care e cea mai mare binefacere a lui Dumnezeu fata de om?
- Faptul ca S-a intrupat, fiule.
- A doua?
- Faptul ca ne-a lasat Biserica Sa si ne-a invrednicit sa fim membrii ei. Gandeste-te, cati oameni sunt departe de ea. In acelasi timp si preotia. Preotia e o mare facere de bine. Este conductorul harului lui Dumnezeu.
- A treia?
- Moartea.

DESPRE SFINTENIE

Staretul a spus candva:

- Sfantul Teodor Studitul a incetat sa-l pomeneasca pe Patriarh, insa n-a devenit sfant pentru aceasta fapta a sa, ci datorita petrecerii sale. La fel si Sfantul Alexie, omul lui Dumnezeu (*17 martie*), care si-a pastrat femeia sa pentru dragostea lui Hristos. Si Sfantul Epifanie, care facea hirotonii in Constantinopol, fara stirea Ierarhului locului, Sfantul Ioan Gura de Aur. Adica Sfintii acestia s-au sfintit nu pentru acestea, ci pe langa acestea. Domnul a privit, evident, la intreaga lor petrecere, indiferent daca au gresit in ceva, ca niste oameni, pentru care, cu siguranta, s-au pocait mai tarziu.

CUM A ATRAS-O DUMNEZEU?

Nu are importanta care este inceputul mantuirii. Importanta are sa-si puna omul in valoare viata sa, mai pe urma, si cum o termina. Deoarece, fiecare trebuie sa-si inceapa de undeva intoarcerea sa. Unul de la o catastrofa economica, altul de la moarte, altul de la o predica, unul de la catastrofe, altul de la boala, iar altul de la altceva. Dumnezeu le intrebuinteaza pe

toate.

Iata un exemplu.

Intr-o duminica ploioasa, la Kalamata, o vaduva cu convingeri religioase caldicele se ducea la cimitir. Ca sa se pazeasca de ploaie, a mers si-a stat sub acoperisul de tabla al intrarii bisericii parintelui Ioil Ghianacopulos, varful clericilor Bisericii noastre, in care slujea atunci, si care dupa putin si-a inceput si predica sa. Cand vaduva a auzit primele cuvinte ale predicii, de curiozitate a intrat in biserica, a fost cucerita de cele zise si a devenit un membru constient al Bisericii. Adica, Dumnezeu a atras-o... prin acoperisul de ploaie.

FRATIILE ORTODOXE

Unuia, care judeca Fratiile crestine ortodoxe, Staretul i-a dat urmatorul raspuns:

- Asculta, iubitele! Daca un inger ar cobori in tara noastra si ar aduna pe toti oamenii duhovnicesti, care s-au folosit direct de aceste Fratii, nu stiu cati crestini evlaviosi ar mai ramane in Grecia.

- Parinte, in ultima vreme multi ataca Fratiile. Este corect asta?

- Aceste puncte de vedere unilaterale, fiule, care, in esenta sunt eretice, au facut mare paguba. Cu cativa ani in urma, nu puteai vorbi despre monahism, ci numai despre predici, catehizare, cercuri religioase si de cele asemenea. Astazi, nu poti vorbi despre Fratii, fara sa fii rau caracterizat de cei ce urasc lucrarea. Fiule, toate cele ce se petrec in Biserica, spre slava lui Dumnezeu, sunt primite. Unul vrea sa se ocupe cu predica, altul poate vrea sa cante, un al treilea doreste sa se calugareasca intr-o viata de obste, un altul intr-o pestera - eu n-as fi putut-o face niciodata, asta desigur fara sa insemne ca sunt vrednic sa sarut picioarele unui astfel de om -, un altul vrea sa devina preot casatorit sau necasatorit, si unul, in sfarsit, vrea sa scrie carti religioase. Toate acestea sunt primite, daca nu le absolutizam si daca le facem spre slava lui Dumnezeu.

Cat despre Organizatiile ortodoxe, Dionisie Trikis, care se afla la o discutie in care multi le judecau, a intrebat pe cei ce erau impotriva:

- Bine, dar cati oameni cuprind organizatiile? Cinci milioane?

- Nici vorba!

- Trei milioane?

- Numar astronomic.

- Un milion?

- Nu.

- Atunci cinci sute de mii?

- Nu sunt atat de multi.

- O suta de mii?

- Si acestia sunt multi.

- Sa ramanem atunci la cincizeci de mii. Grecia are o populatie de atatea milioane. Deci, in loc sa ne pornim cu atata patima impotriva acestor credinciosi, care cu toate greselile lor sunt si ei copii ai lui Hristos, mai bine e sa ne ocupam cu celelalte milioane ce traiesc in indiferenta fata de Dumnezeu si de Biserica Sa.

DESPRE PREOTIE

Odata - povesteste un fiu al sau duhovnicesc - am spus, in gluma, tatalui meu, ca atunci cand va creste fiul meu se va face preot. Tatal meu, neavand o legatura stransa cu Biserica si luand cuvintele mele in serios, s-a salbaticit si a spus ca lasa blestem ca fiul meu sa nu se faca preot. Eu m-am smintit de vorbele tatalui meu si l-am intrebat pe Staret ce sa fac. Staretul mi-a spus:

- Sa-i spui, inaintea mamei tale, a surorii tale si a celorlalte rude apropiate: Deoarece nu-i vrei pe preoti, declar si eu ca atunci cand vei muri, nu voi chema preot la inmormantarea ta. Cand i-am spus asta tatalui meu, a dat inapoi cuviincios:
- Ei, dar n-am spus asa!

Povestirea unui alt fiu duhovnicesc al Staretului:

Un tanar a voit sa urmareasca un important meci de fotbal din grupa A nationala. Dar fiindca a fost mare aglomeratie n-a gasit bilet. Ce face atunci? Gaseste doua cotoare diferite, le lipeste si se prezinta la controlor pentru a intra in stadion. Tanarul a fost prins cu inselatoria ce o facuse si a fost predat organelor de ordine. Apoi i se face reclamatie pentru inselatorie. Cand trebuia sa se judece cazul, s-a cerut un avocat. Au intervenit si i-au spus Staretului, ca sa aflam pe cineva bun. Staretul a dat din cap... Am inteles. Au incercat sa-l justifice pe tanar, spunand ca asta a fost o incercare usuratica, care a aratat in mod simplu dragostea lui pentru fotbal. De altfel de scuzat si datorita varstei lui.

Atunci, Staretul, ridicand vocea, spuse:

- Nu fiule. Nu-l indreptatesc. Si daca ar vrea candva sa se faca preot, nu-i voi da buna marturie.
- Desigur, Parinte, pentru condamnarea sa.
- Nu pentru asta. Chiar de n-ar fi condamnat, nu i-as da marturie, datorita usuratatiei sale.
- Numai pentru o fapta atat de neinsemnata?
- Da! Deoarece, daca azi arata usuratate fata de lucruri atat de mici, de unde stiu eu ce va face maine-poimaine, cand va fi preot? La usuratici, nu dau niciodata buna marturie.

Boala mare e episcopedita, fiilor, ne-a accentuat. Mai demult, imi spunea un oarecare arhimandrit, ca se simte nefericit, deoarece nu l-au facut arhiereu.

- Ce sa-ti spun? i-am raspuns. Cele ce le spui mi se par o blasfemie. Daca te-ai gandit ca aceste madulare osoase - si a aratat mainile sale - pot lua painea si vinul si prin chemarea Sfantului Duh sa le prefaca in Trupul si Sangele lui Hristos; daca te-ai gandit ca ti s-a dat puterea sa faci, prin Botez, pe urmasii lui Adam partasi ai Crucii si Invierii Domnului; daca ai socoti ca ti s-a dat stapanirea sa pui epitrahilul si mainile tale pe capul celui mai mare pacatos si sa iasa

de la marturisire cu sufletul alb; cum indraznesti, dupa toate acestea, sa te consideri nefericit? Deoarece nu ti-ai pus mitra pe cap? Dumnezeu sa ne miluiasca!

MIJLOC DE ARATARE

Un oarecare monah a zidit o manastire langa Atena si, la un loc vazut, si-a facut si mormantul. Si-a facut o fotografie stand langa el cu un ifos prefacut, fotografie pe care o arata tuturor cunoscutilor lui. A aratat-o si Staretului, asteptand, poate, sa auda cuvinte de lauda de la el pentru pomenirea mortii ce o arata.

Cum a vazut fotografia, Parintele Epifanie i-a spus, cu mahnire multa si multa sinceritate:

- Nu, parinte! Nu, parinte! Filosofia, prin excelenta, a vesniciei tu ai facut-o mijloc de aratare (slava desarta) si desertaciune.

Consemnam ca monahul acesta, mai tarziu, a devenit schismatic.

PARUL CLERICILOR

Este cunoscuta pozitia Staretului: Clericul sa nu-si taie parul sau. Cu toate acestea, insa, n-a ezitat sa consimta la taierea parului unui oarecare cleric evlavios.

Ce s-a intamplat? Clericul in cauza avea continue dureri de cap si medicii i-au spus ca asta se datoreste parului lung. El si-a taiat parul, dupa mai multe ezitari. Cand a fost nevoie sa-l intalneasca pe Staret, s-a prezentat oarecum incurcat. Parintele Epifanie l-a linistit cand a aflat cele intamplate, spunandu-i:

- Parinte, cand exista ulcer, taiem si stomacul, care este un organ viu, si nu ne vom taia parul pe motive de sanatate?

Dimpotriva, cand un oarecare alt preot cu barba si parul forfecate, i-a explicat teoriile sale despre aducerea Bisericii la contemporaneitate, despre apropierea tinerilor printr-un nou tip de cleric, etc. Staretul, dupa ce l-a ascultat cu rabdare mult timp, l-a pus la punct, vorbindu-i in limba in care acela intelegea:

- Iarta-ma, parinte! Ti-ai vazut vreodata mutra in oglinda?

O femeie cu duh lumesc l-a vizitat, odata, acolo unde marturisea. l-a spus sa stea. Acea, insa, nu s-a asezat

indata, ci mult timp l-a examinat, privindu-l din fata si din parti.

Staretul se mira.

- Luati loc! l-a repetat.

A stat, s-a marturisit si dupa aceea a ingenuncheat si i-a citit rugaciunea de iertare. Abia s-a sculat, ca a spus:

- Ah, acum m-am linistit!

Staretul s-a mirat de comportamentul ei. Si femeia a continuat:

- Stiti, Parinte, inainte de a veni la dumneavoastra, am mers la un preot si m-am marturisit.

Dar nu l-am observat de la inceput. Numai dupa ce mi-a citit rugaciunea am vazut ca avea

barba retezata. Sa merg sa caut un preot mai de procopseala, am spus, si am venit la dumneavoastra. M-am marturisit din nou si m-am linistit.

- Bre, netematoare de Dumnezeu, a izbucnit Staretul, te joci cu Taina Marturisirii? Ce legatura are harul preotiei cu parul si cu barba noastra? Preotul care are preotia canonica savarseste toate Tainele si da harul dumnezeiesc chiar daca este barbierit si si-a retezat parul. Altceva e harul lui Dumnezeu, pe care-l are orice preot canonic si altceva infatisarea sa. Desigur, preotul trebuie sa aiba infatisare traditionala, cuviincioasa pentru mai multe motive, dar transmiterea harului lui Dumnezeu nu depinde de infatisarea lui. Ai stiut aceasta sau nu?

- ...

- Daca n-ai stiut si recunosti ca ai gresit marturisindu-ti pacatele deja iertate, ce le-ai spus celuilalt preot, vino sa-ti citesc iarasi rugaciunea de iertare, deoarece pacatul acesta este mai mare decat toate pe care le-ai spus mai inainte. Si sa nu mai faci asta

SOFAREA (CONDUCEREA) DE CATRE PREOTI

La o intrunire cu familiile fiilor lui duhovnicesti si cu alte familii evlavioase, ce s-a facut intr-o casa oarecare, in cadrul discutiei a aparut chestiunea conducerii masinilor de catre rasofori, in general. Cineva din adunare, caruia, in perioada aceea, i-a murit un copil, lovit de o masina, a spus ca acum cand automobilul nu mai este un lux si s-a extins mult folosirea lui, si preotii pot conduce.

Staretul avea, insa, un punct de vedere contrar. Si a spus:

- Dupa parerea mea, preotii e bine sa evite sa conduca, chiar daca masina a incetat sa mai fie un lux. Priviti ce se petrece in jungla drumurilor. Ce nervozitate, ce rivalitate pentru prioritate, ce nervi, manie, injuraturi, epitete ornamentale, gesturi necuviincioase. In mijlocul tuturor acestora e necesar sa se incurce si chipul preotului? Vedeti ce se intampla in micile ciocniri, ce frecusuri, incriminari, certuri si bataie, cateodata. Ganditi-va, sa "faca pana" un preot ce conduce pe un drum foarte circulat. Sa fie nevoit sa-si stranga rasa, sa se intinda la pamant, sa se murdareasca, ca sa schimbe roata! Ce fluieraturi si comentarii ironice are de incasat! Pentru ce motiv sa intre in astfel de ispite? Toate acestea nu constituie o lovitura data cuviintei lui? Altceva este, cand are sa slujeasca intr-o parohie intinsa, fara mijloace de transport in comun, cum este la tara, sau in strainatate. Atunci poate este obligat sa conduca masina pentru nevoile lucrarilor sale pastorale. Dar, cu toate acestea, exista totdeauna pericolul sa ucida pe cineva cand conduce. Atunci va trebui, potrivit Sfintelor Canoane, sa-si puna epitrahilul in cui...

In acea clipa intervine unul:

- Dar, Parinte, asta se face fara voie.

- Sfintele Canoane, a spus Staretul, hotarasc ca si ucigasul fara voie este oprit de la preotie. Cum este cu putinta ca acesti oameni sa savarseasca datoriile lor pastorale? Cum ii vor vedea slujind rudele victimelor lor? Cum vor primi ca slujitor si parinte duhovnicesc pe un ucigas, chiar fara voie, al omului lor?

Si, intorcandu-se spre tatal caruia ii murise copilul si care si-a exprimat prima parere a spus:

- Sa se odihneasca copilul tau in sanurile lui Dumnezeu, dar daca l-ar fi lovit un preot, ti-ar fi fost cu putinta sa mergi sa te rogi la biserica, unde acesta ar continua sa slujeasca? Intr-un oras de provincie, s-a intamplat ceva asemanator si episcopul, datorita nevoilor, a ingaduit, prin iconomie, preotului ucigas fara voie, sa continue sa savarseasca datoriile sale preotesti (acestea, dupa iconomie, nu au iconomie!). Lumea, insa, i-a scos porecla "popa ucigas"!

"NU SCHIMBATI TIPICUL"

Spunea preotilor:

- De ce va cuprinde mania sa schimbati Tipicul? Sa spuneti exact ceea ce se spune in liturghier. Nici sa lasati, dar nici sa adaugati!

TERIREM

- Parinte, eu nu pot sa concep Privegherea fara terirem!
- Da, desigur! Rugaciunea voastra cu terirem merge direct in cer, in chip expres si recomandat, in timp ce a noastra nu izbuteste sa ajunga la destinatie.
- Dar si unii teologi spun ca acestea sunt "cuvinte ce nu se pot spune", despre care spune Sfantul Pavel (2 Cor., 12, 4).
- Intr-adevar, cuvinte ce nu se pot spune sunt, fiule!

BUNATATEA LUI DUMNEZEU SI IADUL

I s-a pus urmatoarea intrebare, Staretului:

- Cum se impaca bunatatea lui Dumnezeu cu existenta iadului?

Si acela a raspuns:

- Nu trebuie sa consideram iadul ca expresia dispozitiei pedepsitoare a lui Dumnezeu. Iad inseamna absenta

permanenta a Lui. Cand cineva a spus lui Dumnezeu: "Departeza-Te de la mine, ca nu vreau sa stiu caile Tale" (Iov, 21, 14), atunci Acela, cu toate ca este Preabun, nu-l mantuieste cu sila. Drept fiind, il lasa sa se desfateze in alegerea lui, adica in iad, precum celui sfant ii ofera desfatara raiului. Adica, noi alegem locul salasluirii noastre vesnice si Dumnezeu numai aproba alegerile noastre, ca un Drept precum este.

In doua cuvinte: Dreptatea lui Dumnezeu se sfarseste in optiunile libertatii noastre.

- Parinte, de ce facem parastasele, daca "in iad nu exista pocainta"?
- Ai citit, vreodata, cu atentie, slujba parastasului?
- Nu!

- S-o citesti! Nu spune nicaieri despre pocainta. Spune numai expresii cum ar fi: "Odihneste sufletul robului

Tau...", "Ca un bun si iubitor de oameni, iarta..." etc. Ceea ce se petrece, fiul meu cel bun, este asta: Un acuzat la moarte (pacatosul la iad). Rudele lui si mama lui (Biserica) fac cerere de gratiere (rugaciunile de pomenire) la suveran (la Dumnezeu). Daca El vrea, il absolve de pedeapsa pe condamnat, daca nu vrea, pedeapsa se savarseste.

- Bine, Parinte, dar mila lui Dumnezeu se intinde pana-n iad?

- Daca este nesfarsita, fiule, exista loc, sau stare care s-o impiedice sa se intinda?

"IN URMA LUI"

Discuta Staretul cu un grup de crestini, despre tendinta unor membri ai Bisericii ce vor sa dobandeasca ucenici spre pastoire.

Si spunea:

- Domnul ne cheama, sa mergem "in urma Lui", si nu alaturi de El. Noi, adesea, ne aflam inaintea Lui.

"CRUCE INSEMNAND MOISE..."

Intr-o seara, s-a intors, pe jos, de la Trei Ierarhi, insotit de un oarecare fiu duhovnicesc, care, folosind prilejul, i-a expus diferite nelamuriri biblice. L-a intrebat, la un moment dat:

- Parinte, cum spunem "Cruce insemnand Moise", desi in textul Vechiului Testament nu se scrie ca a facut semnul Crucii?

Se aflau atunci in strada Sfantul Constantin si asteptau la semafor sa treaca peste drum.

Staretul spuse:

- Asta se deduce, daca ne gandim ce miscari a facut Moise ca sa reuseasca trecerea prin Marea Rosie. Sa presupunem ca strada Sfantul Constantin e Marea Rosie. Atunci, ca sa taie, trebuie ca miscarea toiagului sa fie perpendiculara pe drum. Cand trecem dincolo, despicam "Marea Rosie". Ca sa se uneasca iarasi apele, trebuie ca miscarea toiagului sa fie paralela cu drumul. Asadar, se insemna in aer semnul Cinstitei Cruci, cu insemnarea perpendiculara si paralela fata de drum - Marea Rosie.

"MINCIUNA" INGERULUI RAFAIL

Cand a fost intrebat, iarasi, de ce a mintit Rafail pe Tobit, cand acesta a cerut sa-i spuna cine este, si acela a raspuns: "Eu sunt Azaria al lui Anania cel mare, din neamul fratilor tai" (Tobit, 5, 13), a spus Staretul:

- N-a mintit. Ci, foarte simplu, a raspuns in aparenta. Adica a spus ca este Azaria, deoarece a luat infatisarea aceluia. Daca Anania ar fi fost prezent la scena, ar fi vazut, inaintea lui, pe fiul sau Azaria. Si ca

sa-ti dau un exemplu paralel, ca sa intelegi, iti spun urmatoarele: Presupune ca am in birou pe cineva care sufera de daltonism, adica vede rosul, verde, si invers. Si in biblioteca mea am alaturi doua carti, una rosie si una verde; si vreau sa-mi aduca pe cea verde. Daca eu, cu toate ca vreau pe cea verde, ii spun: "Vreau sa-mi aduci cartea rosie", eu in aparenta spun minciuni, dar in realitate nu mint, deoarece numai daca ii voi spune ca vreau pe cea rosie, el imi va aduce pe cea verde, pe care o doresc intr-adevar.

"FRICA" LUI HRISTOS

- Parinte, frica nu e un pacat?
- Ba da, fiule.
- Domnului nu i-a fost frica in Ghetsimani? Atunci, cum e fara de pacat?
- Ce avea de infruntat domnul pe Golgota?
- Moartea.
- Si ce e moartea, dupa Sfanta Scriptura?
- Plata pacatului.
- Ei, ce legatura a avut Dumnezeu-Omul cu pacatul si cu plata pacatului, cu moartea?
- Nici una.
- Prin urmare, agonia Domnului in Ghetsimani n-a fost teama ca pacat, ci dezgustul pe care l-a simtit ca Dumnezeu, fata de pacat si de roadele lui.

SI VECHIUL TESTAMENT

- Ati observat ceva deosebit in cartile scriitorilor teologi mai noi? ne-a intrebat, candva.
- Nu.
- De foarte putine ori se refera, sau nu se refera deloc la Vechiul Testament. Asta inseamna ca nu-l citesc. Dimpotriva, scrierile Sfintilor Parinti au o multime de texte din Vechiul Testament. Si a incheiat:
- Fiilor, faceti-va program de cititi in fiecare zi, nu numai Noul, ci si Vechiul Testament.

RASPUNS COMPLET

Povestea odata:

Un baiat de liceu, rau crescut, intorcandu-se acasa, dupa lectia de cateheza, imediat a inceput, cu multa obraznicie, sa-l ironizeze pe profesorul lui:

- Ca sa intelegi, spunea, cat de imbecil este, ne-a spus ca magarul lui Valaam a vorbit ca un om.

Bunica l-a certat pe nepot pentru necuviinta lui fata de Vechiul Testament. Atunci, nepotul se intoarse catre bunica sa si o intreba cu aroganta si dispret:

- Nu cumva, si tu bunica, crezi in aceste prostii, ca magarul a putut vorbi ca un om?

Si bunica i-a raspuns:

- Daca tu, fiule, care esti om, poti sa vorbesti ca un magar, de ce sa nu cred ca si magarul a putut vorbi ca un om?

PERMISIUNE DE A PACATUI

Un oarecare, ce s-a marturisit la el, ii cerea insistent binecuvantarea sa nu mearga la biserica intr-o oarecare duminica, pentru ca voia sa calatoreasca undeva. Staretul ii spuse:

- Asculta, fiule, Dumnezeu mi-a dat stapanire sa iert pacatele celor ce se pocaiesc. Dar nu mi-a dat dreptul sa eliberez permisiuni si "liber" pentru savarsirea pacatului. Nu-mi cere, asadar, asa ceva, deoarece nu am dreptul sa ti-l dau.

DESPRE CARTEALA

Un oarecare, ce se spovedise la Staret, se plangea:

- Parinte, ma mahnesc ca-mi lipsesc banii ca sa-mi infaptuiesc visele mele, impreuna-lucratorii destoinici ca sa lucrez cu succes, sotie care sa-mi dea fericire, fii care sa ma asculte...

Si Staretul l-a intrerupt:

- Esti sanatos?

- Da.

- Ai venituri?

- Am, si bune.

- Casa?

- Personala.

- Asigurare?

- Deplina.

- Ei, sarmane, de ce nu slavesti pe Dumnezeu pentru cele ce le ai, in loc sa te mahnesti pentru cele ce-ti lipsesc?

Intr-o seara, l-au vizitat doi tineri casatoriti, medici, fiii lui duhovnicesti. Sotia, rupta de oboseala din pricina muncii din timpul zilei, spuse:

- Parinte, asta e viata? De la 6 dimineata in picioare si abia acum am plecat de la spital. Tot in picioare am si mancat. Si maine, iarasi, la fel. Cat poate suporta cineva?

- Lucrul cel mai bun, fiica, ar fi fost ca in clipa aceasta sa te gandesti la ceea ce ai. Intai si-ntai ai sanatate. Al doilea, prin faptul ca esti medic, ti-ai realizat ceea ce ai dorit. Multe fete ar vrea sa se afle in locul tau. Au incercat, dar n-au reusit. Al treilea e faptul ca ai facut o casatorie reusita. Sute de femei la varsta ta plang pe ruine. Din pacate, noi, oamenii, ne gandim la ce ne lipseste si niciodata la ceea ce avem. Iata, ne-am gandit vreodata sa spunem: "Slava lui Dumnezeu!", ca putem bea apa? Exista multi oameni care nu pot nici inghiti.

DESPRE BLASFEMIE

Povesteste un fiu duhovnicesc al Staretului:

Cand faceam meditatie ca sa intru in facultate, profesorul de geometrie si cel de filologie, din cand in cand, injurau de cele sfinte, atunci cand unii elevi nu erau bine pregatiti la lectii.

- Parinte, ce pot face ca acestia doi sa se opreasca de la a injura de cele sfinte? am intrebat pe Staret.

- Cand se termina lectia si aveti o pauza, iei separat pe fiecare, fara sa va vada cineva, si spune-le: Cu ce drept injuri (hulesti) convingerile religioase ale celui alt? Asta s-o faci dupa rugaciune si imediat dupa prima lectie in care vor injura, si dupa aceea vom vedea.

Intr-adevar, cu primul prilej, in pauza, l-am luat pe profesorul de geometrie si am pus in practica metoda Staretului. Profesorul a fost surprins, deoarece astepta o intrebare din geometrie si nu daca are dreptul sa injure. A inceput sa-mi spuna: "Desigur, in general, nu e corect sa injuram, cu atat mai mult de cele sfinte". Si in continuare a inceput sa-mi impleteasca cuvint de lauda Sfintului, al carui nume il folosea.

Si rezultatele: De atunci nu l-am mai auzit sa injure, timp de un an, cat am mai facut meditatie. La fel si filologul. N-a mai injurat, desi, la inceput, ii venea greu sa se abtina.

Un tanar l-a vizitat, odata, pe Staret, si i-a spus:

- Parinte, injur. Dar se intampla ceva ciudat. Cand incerc sa insurubez si el nu se insurubeaza, ma infurii. Cand injur, imediat se insurubeaza surubul.

Staretul i-a raspuns fara tulburare:

- Asa si trebuie sa se intample!

Si la uimirea tanarului, el continua:

- Un diavol impiedica surubul sa se insurubeze si un altul te indeamna sa injuri. Cand al doilea te biruieste sa injuri, primul pleaca de la surub si indata se insurubeaza. Ia aminte, fiule, sa nu injuri, ci sa te rogi, cand lucrezi.

DESPRE SMINTEALA

Odata, Staretul, trecand, intr-o amiaza de vara, pe o strada, a vazut pe trotuar doua calugarite cu rasele lor negre. Si a spus in sine:

- Oare, este cu putinta ca in cealalta viata sa nu aiba multa plata pentru aceasta jertfa a lor? Nu numai ca sufera, astfel imbracate, caldura verii pentru dragostea lui Hristos, dar constituie si un exemplu atat de puternic pentru toate acestea care, sub pretextul ca nu pot suferi, chipurile, caldura, umbla pe jumatate goale.

Odata, a mers o femeie la Trei Ierarhi sa se spovedeasca. La dojenirile Staretului, referitoare la o imbracaminte decenta, femeia s-a opus:

- Ma sufoc, din pricina caldurii, spunea. Nu mai pot!

Atunci Staretul i-a aratat o fotografie ce o avea, ca amintire, cu membrii Asociatiei Sfintilor Trei Ierarhi, barbati si femei, facuta intr-o vara, la inceputul secolului nostru.

- Ii vedeti pe acestia? Vedeti cum erau imbracati si barbatii si femeile? Era vara. Vedeti cum sufereau hainele inchise, cravatele, sacourile, fustele lungi, manecile lungi? Ce spuneti? Nu se incalzeau? Focul se afla inauntrul nostru, nu vine din afara. Asadar, moda este aceea care face pe oameni sa se dezbrace, si nu caldura.

INFATISAREA EXTERIOARA

O fiica a sa duhovniceasca, educatoare, povesteste:

- Parinte, l-am intrebat odata, de mult ma intreaba elevele mele sau chiar si unele doamne, daca este rau ca femeia sa-si taie parul. Mi se pare ca mantuirea sufletului nu depinde numai de asta, dar nu stiu ce raspuns concret sa le dau.

Atunci, mi-a povestit urmatoarele:

- Odata, un pustnic a mers sa ia apa de la un izvor ce era departe de chilia lui. Mergand, se gandea: De ce sa merg atat de departe si sa ma obolesc? Voi merge sa locuiesc mai aproape de izvor. Gandindu-se la aceasta, a vazut un inger care-i masura pasii.

- Ce faci? il intreba pustnicul.

- Numar cati pasi faci, ca sa ti-i rasplateasca Dumnezeu pentru osteneala si rabdarea ta.

- Daca e asa - a spus pustnicul - daca Dumnezeu vrea sa ma rasplateasca si pentru pasii ce-i fac ca sa merg si sa iau apa, atunci voi merge inca si mai departe.

Dupa aceasta povestire, Staretul mi-a spus, ca o concluzie:

- Orice se face pentru dragostea lui Dumnezeu, El va rasplati.

A lasat sa se inteleaga ca orice lucru care are legatura cu infatisarea exterioara cuviincioasa primeste rasplatire, atunci cand se face pentru dragostea lui Dumnezeu.

MUNCA FEMEILOR

Staretul inclina in mod vadit inspre punctul de vedere ca femeile casatorite sa nu lucreze in afara casei lor. Spunea adesea ca se bucura sa viziteze casele fiilor lui duhovnicesti ale caror femei nu aveau serviciu. Erau evidente ordinea, tihna, atmosfera calduroasa. Accentua adesea ca femeile casatorite ce lucreaza au doi stapani: casa si familia lor, pe de o parte, si seful sau clientii, pe de alta.

Cu toate acestea nu impunea in mod constrangator punctul sau de vedere. Stia sa distinga situatiile si sa iconomiseasca acele cazuri speciale. Astfel, puteai vedea multe din fiicele lui duhovnicesti ca lucreaza. Era cunoscator al nevoilor economice ale familiilor si, deseori, al insuficientelor venituri ale barbatilor-soti. Si in timp ce, pe langa altele, recomanda cumpatarea ca metoda cea mai potrivita de rezolvare a problemelor economice (asta o aplica Staretul), cu toate acestea nu propunea saracia de bunavoie ca necesara pentru familii.

Pe de alta parte, era informat ca fetele tinere, astazi, studiaza sau isi incep cariera lor inainte de a se casatori. N-a impus ca o conditie ca, daca se vor casatori, sa inceteze serviciul. Destule au facut inasa inainte sa aiba copii. Staretul lauda fapta aceasta, dar n-o impunea. Ci, lasa fiecare personalitate sa se echilibreze precum ii dictau chemarile

personale, conditiile, nevoile si situatiile. Ceea ce-l interesa era sfintirea persoanelor.

FEMINISMUL

Adesea accentua ca feminismul este o perversiune a sexului feminin si spunea pe un ton glumet:

- Eu stiu de ce au nevoie feministe, dar n-o pot recomanda, deoarece daca s-ar intampla vreo moarte, va trebui sa-mi pun epitrahilul in cui!

Si cand l-am intrebat ce are in minte, spuse:

- Nimic altceva nu trebuie fara numai sa mearga cineva la ora de intrunire a lor si sa dea drumul la cativa soareci, si atunci vei vedea pana unde merg declaratiile lor despre curaj, egalitate, etc...

STAT ATEU

Deznadajduit de morala si de decaderea duhovniceasca a societatii, asa cum o zugravea un oarecare predicator, un tanar a cerut parerea Staretului.

Asculta, fiule, i-a spus Staretul. Multi incep de pe o temelie gresita: Cum sa se intample aceasta, daca traim intr-un stat crestin? Ci trebuie sa consideram ca noi, crestinii de azi, traim intr-un stat idolatru, ateu, masonic, etc. si sa fim multumiti ca inca nu ne-au lovit cu pietre si nu ne-au rastignit. Acesta este adevarul amar.

UCIDERI IN RAZBOI

A fost intrebat odata Staretul de un ofiter: Cum se impaca viata ofiterului crestin cu invatatura Sfintei Scripturi: "Sa nu ucizi!", in timpul razboiului cand se intampla sa ucizi?

Si a raspuns:

- Misiunea militarului nu este in mod special sa omoare. Cand primeste ordin sa cucereasca o pozitie, asta o poate face sau prin a sili pe dusman s-o paraseasca, sau prin a-l lua prizonier, sau prin a-l rani si numai in caz extrem sa-l omoare. Daca tu esti chemat la o astfel de misiune, lasa-te in mainile lui Dumnezeu cu incredere desavarsita si El o va duce la bun sfarsit.

PREOTIA SI SERVICIUL MILITAR

- Parinte, fiindca vreau sa ma fac preot, ma gandesc sa cer dispensa de armata.

- Nu, fiule, sa nu ceri dispensa, ci sa faci serviciul militar. Astfel, mai tarziu, cand vei fi matur, vei putea lua hotararea de a te face preot mai mult din proprie initiativa, si nu din dorinta de a scapa de obligatiile tale militare.

- Dar, Parinte, in armata sunt multe ispite si cel ce doreste sa se faca preot se primejduieste sa cada.

- Stiu, fiule, ca sunt ispite, dar pericolele si ispitele pe care le infrunta un preot sunt incomparabil mai mari.

Daca cineva nu poate suferi ispitele din armata, cu mult mai mult nu va putea suferi ispitele preotiei. Asa ca in loc sa naufragieze ca preot, mai bine e sa naufragieze ca soldat.

DIAVOLUL LA VOLAN

Spunea Staretul fiilor duhovnicesti ce aveau masina:

- Nu alergati! Parintele Porfirie (*Staret si parinte duhovnic foarte cunoscut in Biserica*) spune ca atunci cand viteza creste foarte mult, diavolul sta la volan.

- Parinte, l-a intrebat atunci cineva, daca unul numai face o depasire simpla cu viteza mare, atunci cum e?

- Atunci sta un diavol mai mic la volan!

- De acord, Parinte, dar de fiecare data cand merg la Tesalonic, toti ma depasesc pe drum. Singurele pe care le depasesc sunt masinile agricole. Asa sa calatoresc?

- Fiule, mergi asa si totdeauna vei fi in siguranta. (Si aratand spre cineva). Pe acesta, ce alerga, l-au dus in nesimtire la spital si are o gramada de cusaturi in cap.

NU IESIRE DIN FIRE

La marile succese lumesti - s-au intamplat si de acestea unor fii duhovnicesti ai lui - nu se entuziasma. Ci, simplu, isi manifesta bucuria cu un zambet, atragand atentia la desertaciunea succesului. "Toate cele omenesti sunt desertaciune..." canta in felul lui caracteristic, chiar si la ridicarea la catedra de profesor universitar a fiului sau duhovnicesc, si asta acum 30 de ani, cand faptul acesta se facea de regula pe merit.

Un fiu duhovnicesc al sau, medic, a trecut pe la Staret cu putin inainte de a merge la Congresul panelenic, unde trebuia sa i se dea un premiu pentru o oarecare lucrare. Staretul l-a felicitat, dar i-a si accentuat:

- Nu uita, fiule! Si dupa acestea, moartea!

"CU FRICA DE DUMNEZEU"

Un oarecare ieromonah, fiul sau duhovnicesc, sensibil la problema Sfintei Impartasanii a celor ce nu se spovedesc, il intrebase mereu si ingrijorat, cum sa procedeze.

- Ce sa facem, parinte? l-a linistit Staretul. Le spunem o data, de doua ori, de trei ori. Le explicam problema, le-o analizam. Le-o spunem cu mare glas la fiecare Liturghie: "Cu frica de Dumnezeu... sa va apropiati". De aici inainte problema e a lor. Nu putem deveni judecatori.

De altfel, Sfantul Pavel accentueaza: "Spre osanda se manance si bea" (I Cor., 11, 29) fiecare, nu spre osanda preotului. Si in continuare: "De aceea multi dintre voi sunt bolnavi si multi au murit" (30). Se imbolnavesc si mor credinciosii care se impartasesc cu nevrednicie si nu preotii care, fara sa fie cunoscatori de inimi, le dau Sfanta Impartasanie.

PEDEAPSA IMEDIATA

Odata, Staretul a povestit o intamplare din anii de dupa ocupatie, ce s-a petrecut in Kalamata.

Un batran si-a deschis, intr-o dimineata, magazinul sau, a facut receptia carnilor si a pregatit bacania pentru primirea clientilor, care urmau sa vina peste putin timp. A curatat banca de langa cantar, care atunci era cu greutate. Afara, aude pe zarzavagiu, ca trecea cu caruta plina de zarzavaturi, si-l striga:

- Adu-mi o varza buna - si, fulgerator, a pus sub cantar greutatea de 200 de grame, fara sa se vada, cu scopul de a fura la cantar.

Zarzavagiul, care nu banuia nimic, a luat varza si in loc s-o cantareasca la cantarul lui, a venit si a cantarit-o la bacan, care l-a furat cu 200 de grame.

Seara a facut socoteala si l-a cuprins panica. A apreciat carnea ce-o vanduse, dar banii ce-i castigase erau foarte departe de suma asteptata.

Numara din nou, gata sa-si piarda mintile. A inceput sa banuiasca pe ajutorul sau, un baiat tanar, ca i-ar fi furat din sertar. Dar pana atunci tanarul nu daduse semne de astfel de purtare.

Cum s-a intamplat asta astazi?

Incercand sa iasa la liman, il aude pe baiat ca striga:

- Dar cine a pus greutatea asta sub taler si toata ziua am cautat-o? Iata, neavand greutatea de 200 de grame, am pus fiecarui cumparator mai multa carne, ca sa nu-l fur la cantar.

Bacantul a inteles indata patania sa. A uitat sa scoata greutatea de sub taler, unde a pus-o ca sa fure pe zarzavagiu.

Si Staretul a comentat:

- A furat 200 de grame de varza si a dat degeaba nu stiu cate kilograme de carne. Asa pateste cel ce calca legile lui Dumnezeu.

INSELAREA STATULUI

- Parinte, deoarece nu am asigurare medicala, medicul a scris consultatia si medicamentele in cartea de sanatate a tatalui meu. E rau asta?

- Sa mergi, sa anulezi ceea ce ai facut si sa platesti si medicul si medicamentele. Si daca asta nu este cu putinta, sa mergi sa dai unui sarac, banii pe care i-ai scutit cu inselarea facuta.

- Dar...

- Sa faci, imediat, ceea ce ti-am spus!

Un oarecare fiu duhovnicesc al sau lucra la expedierea publicatiilor ortodoxe. Obisnuia ca atunci cand trimitea periodicele parintilor sai, ce erau abonati, sa puna in plic si cate o scrisoare adresata lor, ca sa nu plateasca timbrele. Cand a spus aceasta Staretului, el i-a raspuns cu asprime:

- Asta este inselarea statului. Sa cumperi atatea timbre, de cate ori ai facut asta si sa le rupi.

La casa unui fiu duhovnicesc al sau, s-a stricat contorul de masurare a curentului electric. Si l-a intrebat pe Staret:

- Parinte, e pacat ca nu platim?

- Desigur, fiule! Sa mergeti sa anuntati imediat. Asta se numeste furt, indiferent daca n-ai pricinuit tu defectiunea contorului.